

## Talousarvio 2027 ja taloussuunnitelma 2027 – 2029

Kunnanhallitus antaa talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelusta seuraavat ohjeet:

1. Talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelu ja toiminnan suunnittelu perustuu vuoden 2026 talousarvion tasoon päävastuualue – ja tulosaluekohtaisesti varsinaisten toimintamäärärahojen osalta. Tulot arvioidaan käytettävissä olevan taksa- ja maksutason perusteella ja hallintokunnat tekevät taksa -/ maksuperusteiden tarkistamispäätökset.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset 2025-2028 ovat voimassa 1.5.2025-29.2.2028. Sopimuskaudella palkkoja korotetaan yleiskorotuksilla ja paikallisilla järjestelyerillä.

Vuonna 2026 työvoimakustannukset nousevat noin 2,9 % ja vuonna 2027 yhteensä 2,8 %. Palkat ja henkilöstösivukulut lasketaan palkkahallinnosta saatujen ohjeiden mukaisesti.

Raami (ulkoiset menot) päävastuualueittain asetetaan seuraavasti:

- Hallinto-, elinkeino- ja perusturvapalvelut	
▪ toimintakate	<b>-3.147.700 euroa</b>
- Sivistyspalvelut	
▪ toimintakate	<b>-7.505.000 euroa</b>
- Tekniset palvelut *	
▪ toimintatuotot	<b>+1.450.000 euroa</b>
▪ toimintakulut	<b>-3.881.400 euroa</b>

Toimintakate on -13.084.100 euroa. Toimintakate on samalla tasolla kuin vuoden 2026 talousarvion toimintakate (-13 114 390).

Vuosikatetavoitteeksi asetetaan 1 680 900 euroa.

\* Pyhäjoen palvelukodin tuotot ja kulut on laskettu Jokikartanon tasoilla luvuilla.

2. Päävastuualuekohtaiset talousarvioehdotukset ja vaihtoehtolaskelmat sekä niiden toiminnalliset ja kustannus-/tulovaikutukset pyydetään **25.9.2026 mennessä** hallinto-, elinkeino ja työllisyys -osastolle jatkovalmistelua varten.
3. Kunnanhallitus ja valtuusto käsittelevät toiminnan vaihtoehtoja ja talousvaikutuksia lokakuussa pidettävässä valtuuston talousarvioseminaarissa\_(15.10.2026 klo 9.00 alkaen)
4. Talousarvioluonnos valmistellaan siten, että valtuusto voi käsitellä sen ohjeellisena lopullista laadintaa varten ennen veropäätöksiä loka/marraskuun vaihteessa (valtuusto 11.11.2026).

5. Talousarvion määrittelyssä tulee huomioida toiminnan muutokset ja tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tilinpäätöksestä 2025 esittämät huomiot ja näkökohdat.

## Esimerkki talousarvion esittämistavasta (tulosalueittain):

### Tulosalue: **\*\*KUNNAN JOHTAMINEN**

Henkilöstö	1.1.2026		1.1.2027	
	vakinainen	tilapäinen	vakinainen	tilapäinen
kunnanjohtaja	1		1	
<b>Yhteensä</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>0</b>

### Yleiskuvaus

Tulosalueella ovat kustannuspaikat:

- *kunnan johtaminen,*
- *valtuusto ja*
- *kunnanhallitus*

Kuntalain 38 §:n mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

**Kunnanjohtaja** johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kunnanjohtajan tehtävät ja toimivalta on määritelty kuntalaissa ja hallintosäännössä.

Kuntalain 42 §:n mukaan kunnan ja kunnanjohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan kunnan johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimus on hyväksytty kunnanhallituksessa 3.10.2022 ja päivitetty 29.9.2025.

Ylintä päätösvaltaa käyttää **valtuusto**. Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain pykälässä 14.

**Kunnanhallitus** johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta kuntalain ja hallintosäännön määrittelemällä tavalla. Kunnanhallitus kokoontuu keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa, muutoin tarvittaessa.

Kunnanhallituksen tehtäviä ovat myös kunnan strateginen suunnittelu, isojen elinkeinohankkeitten ja kuntakuvaan liittyvien asioiden valmistelu.

Toimintatuotoiksi kunnan johtamiseen kirjataan mm. mahdolliset käyttöomaisuuden myyntivoitot.

Toiminnalliset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso 2026
<b>VASTUULLINEN PYHÄJOKI</b>			
Vastuullinen johtaminen	Johtajasopimus Itsearviointi / khall		Toteutetaan kerran vuodessa

	Talouden seuranta	Talouden toteutuma	Toteutuu neljännesvuosittain
	Konserniohjeen toteuttaminen	Toimiva omistajaohjaus	Tytäryhtiöiden puolivuotiskatsaukset hallitukselle
<b>Taloudelliset tavoitteet</b>	<b>Toimenpiteet</b>	<b>Mittari</b>	<b>Tavoitetaso 2026</b>
<b>VASTUULLINEN PYHÄJOKI</b>			
Talouden tasapainon säilyttäminen	Seuranta	Kriisikuntamittarit	Yksikään mittari ei täyty
	Talouden toteutuman seuranta	Toimintakate	Toimintakatetavoite ei ylity

<b>KÄYTTÖTALOUS</b>	<i>Tilinp.</i> 2024	<i>Ed.budj</i> 2025	<i>Budj.</i> 2026	<i>TS2</i> 2027	<i>TS3</i> 2028
TOIMINTATUOTOT	123 704	9 000	1 500	1 500	1 500
TOIMINTAKULUT	-564 532	-436 670	-485 150	-503 900	-510 350
<b>TOIMINTAKATE</b>	<b>-440 828</b>	<b>-427 670</b>	<b>-483 650</b>	<b>-502 400</b>	<b>-508 850</b>
POISTOT JA ARVONALENT.	-68 859	-51 730	-53 510	-46 535	-46 530
LASKENNALLISET ERÄT	-17 958	-43 310	-78 840	-80 121	-80 922
<b>TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ</b>	<b>-527 646</b>	<b>-522 710</b>	<b>-616 000</b>	<b>-629 056</b>	<b>-636 302</b>

- Tulosalueille asetetaan kuntalain mukaiset **taloudelliset** ja **toiminnalliset** tavoitteet sekä **mittarit**. **Mittareiden asettamiseen tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Taloudellisten tavoitteiden, toiminnallisten tavoitteiden ja mittareiden avulla pitää voida luotettavasti arvioida toiminnan ja palvelutuotannon taloudellisuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta.**
- Talousarvioehdotus laaditaan käyttösuunnitelman tasolla ja tilikartan mukaisesti. Esitystapa tulee olla yhdenmukainen päävastuualueittain tulosalue- ja kustannuspaikka-tasolla. Talousarvioasiakirjan yhdenmukaisuutta arvioi ja ohjaa johtoryhmä. Esitystapa tulee olla yhtenevä ja talousarvioprosessia johtaa talouspäällikkö Riika Nevanperä.
- Kunnan vakinainen henkilöstö (virat- ja toimet) ja tilapäisen henkilöstön määrä esitetään talousarvioasiakirjassa täsmällisesti päävastuualueittain ja tulosalueittain. Päävastuualueen johtajat raportoivat henkilöstön määrän talousarviossa.
- Talousarvion valmistelun yhteydessä tarkastellaan henkilöstövoimavaroja kokonaisuudessaan: osaaminen, vaihtoehtoiset ratkaisut, eläköitymisennusteet ja koulutukselliset näkökohdat huomioiden.
- Toiminnan suunnittelussa kuullaan henkilöstöä ja etsitään tehokkaat ja vaikuttavat tavat operatiiviseen toimintaan.

11. Sisäisten erien suhteen toimitaan niin, että tekninen toimi laatii palvelusopimukset kiinteistöhuoltopalveluille sivistystoimen ja kunnanhallituksen kanssa. Sopimukset laaditaan omakustannushinnoitteluperiaatetta noudattaen. Sopimuksista tulee olla laskettavissa yksikkökustannukset (esim. €/asukas, €/m<sup>2</sup>, €/m<sup>3</sup>, €/km jne.) ja ne tulee esittää talousarviossa.
12. Investointiosan raami (netto) on lähtökohtaisesti vuosikate taloussuunnitelmakaudella. Investointiosan suunnittelun lähtökohtana on investointiosa 2026 – 2028. Useamman vuoden aikana (talousarviovuosi – suunnitelmavuosia) toteuttavan investoinnin määrärahat jaetaan toteutusvuosille arvioidun aikataulun mukaan ja hankkeen/hankeryhmän kokonaiskustannukset esitetään omana kokonaisuutena. Jos investointi ajoittuu useammalle vuodelle, valtuusto hyväksyy investoinnin kokonaiskustannusarvion ja tuloarvion.

Investointiosa tulee olla luonnoksena valmis 26.9.2026 ja se käsitellään valtuustoseminaarissa. Investointiosan laadintavastuu on teknisellä johtajalla Antti Suomisella. Irtaimiston investoinniksi kirjataan yli 10.000 euron kertainvestoinnit. Sitä pienemmät ovat käyttötalouden hankintoja.

Pyhäjoella 22.6.2026

Kunnanhallitus